

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Dodatečné úkony účastníků rozhodčího řízení

V praxi rozhodčího řízení je jedním ze zajímavých, ale účastníky rozhodčího řízení téměř nevyužívaným procesním institutem provedení tzv. dodatečných úkonů účastníků rozhodčího řízení. V právní úpravě je tato možnost normativně založena ust. § 21 zákona č. [216/1994](#) Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů (dále jen „RozŘ“), kde se stanoví, že „Jestliže některá strana až do vyhotovení rozhodčího nálezů se bez své viny řízení zcela nebo zčásti nezúčastnila, nebo bez své viny nevykonala některý úkon potřebný k uplatnění jejího práva, učiní rozhodci k návrhu přiměřená opatření, aby strana mohla to, co zameškala, vykonat dodatečně.“

ROZHODČÍ SOUD

při IAL SE Institute of Arbitration Law

Sudiště Praha – PALÁC KONVIKT, Konviktská 24, 110 00 Praha 1, Česká republika
Sudiště Bratislava – Obchodná 39, 811 06 Bratislava, Slovenská republika

■ www.rozhodcisoud.net

Obsah institutu dodatečného úkonu

Ustanovení § 21 RozŘ není v praxi rozhodčího řízení příliš využíváno, i když poskytuje straně sporu poměrně zásadní procesní výhodu, spočívající v možnosti zamezit negativnímu dopadu objektivních okolností, které se vyskytly na její straně a které mohly nepříznivým způsobem ovlivnit výsledek sporu.[1] Může se jednat např. o případ, kdy v průběhu rozhodčího řízení dojde k objektivní události, která má nežádoucí důsledky v právní i sociální sféře jedné ze stran sporu. Vždy se však musí jednat o okolnost povahy objektivní, nespočívající v subjektivním rozhodnutí strany sporu. Takovou objektivní okolností je např. úmrtí člena statutárního orgánu účastníka rozhodčího řízení, nebo jeho vážné onemocnění či nehoda, které nastaly v průběhu rozhodčího řízení a byly příčinou toho, že strana v řízení nevykonala nějaký procesní úkon, který by jinak, pokud by takové negativní okolnosti nebylo, vykonávala. Jde tedy o jakousi procesní „vis maior“, která měla vliv na průběh řízení.[2] Typicky se bude jednat o provádění důkazu a situaci, kdy strana v důsledku nepříznivé vnější okolnosti nenavrhla rozhodcům k provedení důkaz, který považuje pro rozhodnutí sporu za důležitý.

Zákon z tohoto důvodu stanoví pro tyto případy možnost obsaženou v ustanovení § 21 RozŘ. K tomu je třeba doplnit, že tyto okolnosti je třeba nazírat velice striktně a považovat je za z objektivního hlediska natolik extrémní, že je jim třeba na jedné straně díky jejich jedinečnosti vždy vyhovět, na druhé straně je však třeba s nemenší pozorností lustrvat, zda se ze strany sporu, která se provedení dodatečného procesního úkonu dožaduje, nejedná o obstrukční jednání. V takovém případě, pokud by rozhodci měli za to, že strana navrhuje důkaz v čase po koncentraci řízení ve smyslu ust. § 118a o.s.ř., o jejímž nastoupení byla řádně poučena, a tento důkaz nebude mít podle jejich předběžného úsudku vliv na rozhodnutí o věci samé, měli by provedení takového důkazu a postup podle ust. § 21 RozŘ odmítnout. A to i za situace, kdy se návrh strany sporu na provedení navrhovaného důkazu opírá o okolnost vnější povahy.

Řízení návrhové

Z uvedeného ustanovení vyplývá, že jde o řízení návrhové, neboť zákon explicitně stanoví, že rozhodci učiní přiměřená opatření k návrhu. Jde tedy o dispoziční úkon té strany sporu, která se jeho provedení domáhá. Podobně jako u provádění důkazů v řízení platí i zde, že rozhodci návrh na provedení dodatečného procesního úkonu nemusí akceptovat a mohou jej odmítnout. Jak již bylo řečeno shora, jedná se skutečně o situaci do značné míry krajní a postupu podle § 21 RozŘ nesmí být ze strany kterékoliv strany sporu v řízení zneužíváno. Takový postup by byl v rozporu s ust. § 18 RozŘ, obsahujícím zásadu rovnosti stran sporu (zásada rovnosti zbraní, srov. výklad k tomuto ustanovení zákona), a v důsledku toho by takový postup rozhodců vystavoval rozhodčí nález riziku jeho zrušení (§ 31 písm. e/ RozŘ).

Časová limitace učinění dodatečného úkonu

Z hlediska časového platí, že rozhodci mohou návrhu na provedení dodatečného důkazu vyhovět až do vyhotovení rozhodčího nálezu.[3] Alexander Bělohávek[4] v této souvislosti řeší praktickou otázku, zda lze rozhodčího řízení řádně ukončené formou vyhlášení výroku rozhodčího nálezu na ústním jednání posléze postupem podle § 21 RozŘ „znovu otevřít“. Dospívá k závěru, že tak již učinit nelze, s čímž se lze jediné ztotožnit. Stejný názor zaujala v této souvislosti i arbitrážní judikatura, která okamžik vyhotovení rozhodčího nálezu jako mezní limitu stanovenou v ust. § 21 RozŘ respektuje jen za předpokladu, že již nedošlo k vyhlášení rozhodčího nálezu stranám sporu, i když zde rozeznává určité modifikace[5].

Závěr

Zbývá shrnout, že pokud rozhodci straně sporu žádající o provedení dodatečného úkonu vyhoví, učiní přiměřená opatření, aby strana mohla to, co zameškala, vykonat dodatečně. Poté se postupuje v rozhodčím řízení dále postupem podle § 19 RozŘ nebo postupem upraveným v řádu některého z tuzemských či zahraničních stálých rozhodčích soudů (§ 13 RozŘ), nebo ve všeobecných pravidlech rozhodčího řízení (§19 odst. 4 RozŘ).

Nebylo účelem tohoto příspěvku vyzývat účastníky rozhodčího řízení k účelovému zneužívání institutu návrhu na provedení dodatečného úkonu v řízení, ale přiblížit čtenářům (nejen) z řad účastníků rozhodčího řízení jeden z v praxi málo využívaných institutů, který má své ratio a může stranám pomoci v situaci, kdy bez svého zavinění některý z důležitých úkonů v řízení zameškaly učinit.

JUDr. Luděk Lisse, Ph.D. LL.M. MPA

advokát v Praze a rozhodce Rozhodčího soudu při IAL SE

Rozhodčí soud při IAL SE

Expozitura (sudiště) Praha

PALÁC KONVIKT

Konviktská 24

110 00 Praha 1

Tel.: + 420 224 241 319

Fax: + 420 224 281 226

e-mail: podatelna@rozhodcisoud.net

[1] Mothejzík J., Steiner V. a kol.: Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů s přílohami. Komentář 1. vydání, C.H.Beck, Praha 1996: „Toto ustanovení má umožnit dodržení principu vyplývajícího z § 18, tj., že strany mají v rozhodčím řízení rovné postavení, a že jim musí být dána plná příležitost k uplatnění jejich práv. Ustanovením § 21 uděluje zákon rozhodcům pravomoc, jak dosáhnout tohoto cíle prostřednictvím zákonné úpravy. Zákon umožňuje rozhodcům rozhodnout o restituci in integrum, tj. navrátit řízení v předešlý stav.“ Jako procesní „restitutio in integrum“ označuje dodatečné úkony ve smyslu ust. § 21 RozŘ rovněž Alexandre Bělohávek, srov. Bělohávek, A. J.: op. cit., s. 170.

[2] Srov. rozhodčí nález Rozhodčího soudu při IAL SE ze dne 12. 2. 2011, sp. zn. Rc 95/2010, který v této souvislosti dovodil, že „Z dikce ust. § 21 RozŘ jasně plyne, že se musí jednat o situaci, kdy se strana řízení zcela nebo zčásti nezúčastnila bez své viny, tj. z důvodů ryze objektivních. Za takový důvod nelze podle názoru rozhodčího senátu považovat situaci, kdy strana nemohla zastihnout svého advokáta, protože byl na dovolené.“

[3] Srov. rozhodčí nález Rozhodčího soudu při IAL SE ze dne 12. 2. 2011, sp. zn. Rc 95/2010, podle něhož „Postup podle ustanovení § 21 RozŘ je možný i poté, co byl již rozhodčí nález vyhlášen, avšak jen za předpokladu, že ještě nebylo vyhotoveno jeho konečné znění.“

[4] Srov. Bělohávek, A.: op. cit., str. 172, kde autor píše, že „Sporné tedy je, zda rozhodci ve smyslu § 21 RozŘ mohou například revokovat své již vyhlášené rozhodnutí ve formě rozhodčího nálezu nebo usnesení, kterým se rozhodčí řízení končí. S ohledem na skutečnost, že vydáním je nutno chápat okamžik, kdy je stranám sdělen výrok rozhodnutí, tj. i vyhlášení, nelze připustit možnost znovuotevření řízení po takovém vyhlášení rozhodčího nálezu. Taková možnost by totiž mohla znamenat bezprecedentní zásah do práv druhého účastníka, přičemž takový postup by mohl být zhojen nanejvýše postupem dle ustanovení § 31 a násl. RozŘ.“

[5] Srov. rozhodčí nález Rozhodčího soudu při IAL SE ze dne 12. 2. 2011, sp. zn. Rc 95/2010, kde rozhodci (rozhodčí soud) zaujali názor, který je uveden v judikatuře pod textem k tomuto ustanovení.

Další články:

- [Dokazování negativních skutečností ve sporném řízení](#)
- [Neoprávněný odběr elektřiny – překvapení vlastníka?](#)
- [Rodič u dítěte v nemocnici: právo na přítomnost neznamená bez dalšího právo na přespání na jip/jirp](#)
- [Pokuta za švarcsystém kurýrů Rohlíku potvrzena Ústavním soudem](#)
- [Metropolitní plán schválen. Je Váš projekt v bezpečí?](#)
- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Nefungující rozsah péče o dítě. Cesta přes využití terapie a dalších opatření podle ustanovení § 503 zákona o zvláštních řízeních soudních](#)
- [De iure traktor, de facto nákladní vozidlo, už ne tolik výhodná dualita](#)